

TANULMÁNYI ÉS VIZSGASZABÁLYZAT (2018)

Klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus szakirányú szakképzés - alap szakképesítés, felnőtt illetve gyermek-, és ifjúsági szak

1. Általános tudnivalók

A klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus szakirányú szakképzés Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar (továbbiakban: Egyetem) Klinikai Pszichológiai Tanszékének szervezésében zajlik. A képzési idő 48 hó, amelyet a 22/2012.(IX.14) EMMI rendelet és a 66/1999 (XII.25.) EüM, valamint rezidensképzésre vonatkozó 162/2015. (VI.30.) Kormányrendelet, a 34/2015. (VI.30.) EMMI rendelettel módosított 16/2010.(fV.15.) EüM. rendelet szabályoz. A szakképzés szakoklevélben rögzített szakirányú végzettséget nyújt, melyre a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1993. törvénnyel módosított 1992. évi XXXIII. törvény 63. §. 5. bekezdése érvényes.

A 16//2010 (IV. 15) EüM rendelet 9. §. kimondja: „A szakképzés időtartama a szakképzési követelménynek megfelelően legalább három, de legfeljebb hét év, amit a Kr. szerinti jelölt a választott szaknak megfelelő munkavégzésre irányuló jogviszonyban tölt el”.

10. § (1) „A szakképzési idő igazolásához szükséges feltételeket a jelölt - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - abban az esetben teljesíti, ha a szakképzési idő teljes időtartama alatt legalább heti 36 órás munkaidejű vagy - munkaidő hiányában - legalább heti 36 órás munkavégzési kötelezettséggel járó, munkavégzésre irányuló jogviszonyban tölti.”

(3) „A szakképzési idő teljesítéseként legalább heti 18 órás munkaidejű vagy - munkaidő hiányában

- legalább heti 18 órás munkavégzési kötelezettséggel járó, munkavégzésre irányuló jogviszony is elismerhető, ha a ..... klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló jogszabály a szakképzésnek vagy egyes elemeinek a részmunkaidőben történő teljesítését lehetővé teszi. Ebben az esetben a szakképzési idő annyival hosszabbodik meg, amennyi az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően a szakképzési idő igazolásához szükséges feltételek teljesítéséhez szükséges.

A 217/2010 (VII.22.) Kormány rendelet 3. §. „A szakgyakorlati idő szülés, baleset, tíz éven aluli gyermek ápolása, gondozása miatt munkavégzési kötelezettséggel nem járó időszak [...] valamint a PhD tanulmányok, illetve egyéb ösztöndíjjal támogatott tudományos munka időtartamára megszakítható.”

A szakképzésre a jelentkezés nem adható be önkéntes segítői jogviszonyból, ezt a 217/2010. (VII. 22.) Korm. rendelet 4. § (4) szabályozza: „A jelölt [...] a szakorvos, szakfogorvos, szakgyógyszerész és klinikai szakpszichológus szakképesítés megszerzéséről szóló miniszteri rendelet szerinti képzési feltételek teljesítéséhez szükséges egészségügyi tevékenységet önkéntes segítői jogviszonyban nem végezhet.”

2. Felvétel és beiratkozás

A szakképzésre az ország bármely területéről lehet jelentkezni, az erre a célra rendszeresített nyomtatvány kitöltésével. Cím: Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar, Klinikai Pszichológia Tanszék, 1083 Budapest, Tömő u. 25-29. A jelentkezéshez csatolandó:

- Pszichológus diploma (MA/MSc/osztatlan) fénymásolat
- A szakterületen munkavégzésre irányuló teljes idejű, de legalább heti 20 óra munkaviszony hivatalos (munkáltató által kiállított) igazolás
- A MAWI, MMPI és Rorschach tesztmódszerekre vonatkozó alapképzettség igazolás (egyetemi leckekönyv, minimálisan két szemeszterben teljesített tesztdiagnosztikai stúdium)
- Szakmai önéletrajz
- Motivációs levél
- A munkáltató hozzájárulása, valamint az általa készített munkaköri leírás
- Önismeret igazolás: a képzés befejezéséig valamely akkreditált pszichoterápiás képzőhely tanúsítványát szükséges benyújtani, 150 órás önismeret/sajátélmény teljesítéséről

Jelentkezési nyomtatvány beszerezhető a Tanszéken, a fenti címen, vagy letölthető a Tanszék honlapjáról. A kitöltött és mellékletekkel ellátott jelentkezési lapot a Tanszékre kell beküldeni. A Tanszék visszaigazolja, hogy a szakképzendő jelentkezése beérkezett, s az illetőt a megjelölt szakképzési programba jelölték. Ebben a visszaigazolásban jelölik meg a felvételi beszélgetés időpontját. A felvételi beszélgetést követően a jelentkező visszajelzést kap, hogy felvételt nyert-e. Felvétele esetén tájékoztatást kap a beiratkozás rendjéről, megkapja a tanulási kötelezettségeket tartalmazó tanulmányi és vizsgaszabályzatot, mely a honlapon (<http://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/oktatas/felnott-es-gyermek-klinikai-es-mentalhigieniai-szakpszichologus-szakkepzes>) is megtalálható. Egyszersmind a Tanszék értesíti a Semmelweis Egyetem illetékes Szakképzési Csoportját (1083 Budapest, Tömő utca 25-29.) arról, hogy a szakképzendőt a rendszerbe felvették. A szakképzésbe felvett személy hivatalos megnevezése: „szakpszichológus jelölt” (nem pedig hallgató), mert képzését az Egészségügyi Államtitkárság és nem az Oktatási Államtitkárság szabályozza.

3. A szakképzés térítési díja

3.1. Költségtérítéses szakképzés

A szakképesítés megszerzését megelőző szakképzésért fizetendő térítési díjat a felsőoktatási intézmény határozza meg. A költségtérítés összegét az Egyetem a Tanszék javaslata alapján határozza meg és a képzőhely eszerint teszi közzé az aktuális évre megállapított tandíjat, mely az infláció mértékével megegyezően változhat (66/1999. XII. 25. EÜM. rendelet 5§.).

A jelölt a tandíjat a félév megkezdését követően 30 napon belül köteles befizetni és a befizetésről szóló bizonylatot a tanszéken dolgozó oktatásszervezőnek bemutatni.

3.2. Államilag támogatott szakképzés

3.2.1. A rezidens kötelezettségeinek és jogainak szabályozása

A támogatott szakképzés azaz rezidensképzés feltételeit a **162/2015. (VI.30.) Korm. rendelet**, a **22/2012. (IX.14.) EMMI rendelet**, a **16/2010. (IV.15.) EüM rendelet** valamint ezek mindenkor

módosításai szabályozzák. A támogatott szakképzésben az első szakpszichológus képzésben részt vevők a vonatkozó rendeletek értelmében évente meghatározott keretszámok erejéig vehetnek részt. A rezidens státusz célja az Egyetemen a hosszú távú oktatói utánpótlás biztosítása. A Szak- és Továbbképzési Igazgatóság a képzésbe való belépésekor szerződésben rögzíti a rezidens kötelezettségeit és jogait. A rezidens vállalja, hogy a klinikai szakpszichológus szakvizsgát követően, a képzés céljának megfelelően az Egyetemen létesít munkaviszonyt minimum a szakképzésben töltött évek számával megegyező időszakra.

3.2.2. Munkahely

A klinikai szakpszichológus rezidens foglalkoztatását és szakképzését az Állami Egészségügyi Ellátó Központ (AEEK) finanszírozza, a szakképzés jogszabályban meghatározott időtartamára határozott időre szóló közalkalmazotti jogviszonyt létesít. Munkahelye és egyben szakképző helye a Semmelweis Egyetem ÁOK Klinikai Pszichológia Tanszék. A rezidens szakképzése és szakgyakorlata a Semmelweis Egyetemen történik a Klinikai Pszichológia Tanszék irányításával.

A szakképzés harmadik évétől a képzés részét képezi a kutatásban való részvétel, mely a Tanszékvezető irányításával történik. A rezidens számára kötelező az adott szakterületen a graduális oktatás keretén belül tartott tantermi előadások látogatása (pl. belgyógyászat, szülészet, stb.).

3.2.3. Tutorálás

A szakképzés képzési programjának teljesítése során a tutor folyamatos szakmai segítséget nyújt a jelöltnek az egészségügyi tevékenység végzésében [162/2015. Korm. rend., 3. § (6)]. A tutor a jelölt szakképzése alatt teljesítendő egyes képzési elemeknek megfelelő szakvizsgával vagy felsőfokú végzettséggel, továbbá - minden esetben - legalább hároméves szakmai gyakorlattal rendelkező, támogatott képzés esetén az elsődleges vagy a külső képzőhely által foglalkoztatott, az AEEK által vezetett tutori névjegyzékben szereplő személy [162/2015. Korm. rend., 3. § (7)]. Egy tutor egyidejűleg legfeljebb három jelölt szakképzését felügyelheti [162/2015. Korm. rend., 13. § (2)]. Egy adott szakterületen akkreditált tutor hiányában a Klinikai Pszichológia Tanszék biztosítja a tutort.

3.2.4. Munkaterv, jelenléti ív és teljesítési igazolás

A munkaterv kialakítása a Mentor felelőssége, aki egyben a Klinikai Szakpszichológia Grémium elnöke. A Semmelweis Egyetemen a rezidensképzés ún. forgó rendszer jellegű, adott gyakorlati helyen töltött idő egy-két év. A rezidens kötelessége jelenléti ívet vezetni, melyet a rezidens tutora (aláírással) és a gyakorlati hely vezetője (aláírással és pecséttel) igazol. A jelenléti ívet a rezidens köteles leadni a Szak- és Továbbképzési Osztály részére (rezidens@semmelweis-univ.hu) szigorúan minden hónap ötödik napjáig. A rezidensnek a jelenléti íven jeleznie kell, ha szabadnapot vagy betegszabadságot vesz ki. A teljesítési igazolás a gyakorlati időt igazolja, mely a tutor munkaidejét számolja el. A rezidens tutora (aláírással) és a gyakorlati hely vezetője (aláírással és pecséttel) igazolja. A teljesítési igazolást a munkatervvel összhangban kell kiállítani és a Dékáni Hivatalba szükséges továbbítani.

4. Tanterv, a félév teljesítése

A Jelöltekkel való kapcsolattartás döntően e-mailben történik. A szakképzésbe felvett szakpszichológus jelöltek számára a képzőhely kiküldi az első félév tantervét, a félév teljesítésének feltételeit és a vonatkozó határidőket. A tanrend tartalmazza az elméleti és gyakorlati órák órarendjét, követelményeit. A csoportbeosztás kézhezvétele után a Jelöltek önállóan veszik fel a gyakorlatvezetőkkel a kapcsolatot.

5. A szakképzés követelményei

A szakképzés során elméleti és gyakorlati követelményeknek kell megfelelni. A feladatok teljesítését a leckekönyvben a megfelelő oktatókkal igazoltatni kell. A beiratkozás, a leckekönyv kitöltése, a tárgyfelvétel, a jegyek és aláírások beíratása, a félév lezárása és a leckekönyv időben történő leadása tehát minden, a leckekönyvvel kapcsolatos teendő a szakpszichológus jelölt kötelessége és felelőssége a Szakképzési Csoport felé a Tanszék koordinálásában. A leckekönyvet minden félév folyamán fel kell venni tantárgyfelvétel céljából és ezt követően vissza kell vinni a Tanszékre.

5.1. Elméleti szakképzés

- Az elméleti tantárgyak rendjét a Jelöltek a félév megkezdését megelőzően két héttel megkapják.
- Az elméleti órák látogatása kötelező. Igazolható hiányzás, az elméleti óraszám 10%-a. Ennél több hiányzás esetén az elméleti félévet meg kell ismételni.
- Az elméleti szakképzés szemeszterenként blokkosított formában történik, helyszínét a képzőhely határozza meg. Az esetben, amikor az órák más székhelyen kerülnek megtartásra, a jelöltek az órarendből, illetve az esetenként kiküldött értesítőkből időben kapnak tájékoztatást.
- Az elméleti képzés minden egysége szóbeli vagy írásbeli vizsgával zárul, melynek sikertelensége esetén egy pótvizsgára van lehetőség.

5.2. Gyakorlati szakképzés

- A gyakorlati szakképzés bázisgyakorlat, alapszichoterápiás gyakorlat, szupervízió és adott klinikai feladat formájában kerül megszervezésre.
- **A bázisgyakorlat** tartalma az elméleti tananyag elsajátítása, elmélyítése és klinikai gyakorlatban való alkalmazása. Ez a jelöltek által a munkahelyükről hozott esetek referálásán keresztül valósul meg.
- **Alapszichoterápiás gyakorlat:** célja az alapvető pszichoterápiás készségek gyakorlati elsajátítása sajátélmény gyakorlatokon, esetreferátumokon keresztül.
- **Szupervízió:** célja a legfontosabb pszichoterápiás irányzatok alapvető módszereinek, technikáinak elsajátítása a munkahelyükről hozott esetek referálásán, írásbeli esettanulmányok beadásán és sajátélményű készégfejlesztő gyakorlatokon keresztül.
- A gyakorlati szakképzésen való részvétel kötelező. Igazolható hiányzás a gyakorlati óraszám 10% -a. Ennél több hiányzás esetén a gyakorlati félévet meg kell ismételni.
- Félév közben a Jelöltek kötelesek a gyakorlati tematikának megfelelően két esetből referálni vagy a gyakorlati tematikának megfelelő követelményt teljesíteni.
- A félév végén a Jelölteknek esettanulmányt kell leadniuk a gyakorlat teljesítésének feltételeként. A dolgozat leadási határideje az adott félév utolsó előtti gyakorlatának időpontja.
- A gyakorlati minősítés az órai aktivitás és a leadott dolgozat színvonala alapján történik. A Jelöltek minden gyakorlati tantárgyból ötfokozatú jegyet kapnak. A gyakorlaton szerzett esetleges nem megfelelő minősítés automatikusan évisméltést von maga után, pótvizsgára lehetőség nincs.

- **Adott klinikai feladat:** az elméleti anyag gyakorlatban való alkalmazásának bemutatása. Adott klinikai feladatra a jelöltek ötfokozatú gyakorlati jegyet kapnak. Az esetleges nem megfelelő minősítés automatikusan évismérlést von maga után, pótvizsgára lehetőség nincs.

6. A félév halasztása iránti kérelem

- Amennyiben a Jelölt a megkezdett tárgyfélévben nem tudja folytatni tanulmányait, úgy írásban folyamodhat halasztásért a képzés vezetőjéhez.
- A szakképzés ideje alatt maximum 3 év halasztás kérvényezésére van lehetőség a 217/2010. (VII. 22.) Korm. rendelet 3.§. alapján.
- Ha a jelöltnek a félév során teljesített tanulmányi ideje nem éri el a tárgyfélév elméleti és gyakorlati oktatási óraszámának a 10 % - át, a képzést megszakítja, és a tárgyfélévi tandíját már befizette, abban az esetben - a halasztási kérelem engedélyezése után - a halasztott félévben a befizetett tandíj jóváírásra kerül. Esetleges időközbeni tandíjemelés esetén csupán a különbözetet kell megfizetni a tandíj befizetésére vonatkozó fenti szabályok szerint.
- Ha a jelölt a halasztani kívánt félévben az összes oktatási óraszám 10 %-nál több órán részt vett, halasztás esetén a vonatkozó tárgyfélév tandíját újra be kell fizetnie. Ez alól a benyújtott és részletesen indokolt (orvosilag igazolt súlyosabb betegség, súlyos családi indokok, vis major, stb.) kérelem alapján a képzés vezetője adhat felmentést. A döntésről a képzés vezetője a kérelmezőt írásban értesíti.

7. Beszámolási kötelezettség

7.1. Beszámolási időszakok

Minden elméleti és gyakorlati tanegység befejezése után a jelöltek szóbeli vagy írásbeli beszámolót tesznek. Az indexbe ötfokozatú minősítés kerül, amelyet a tantárgyfelelős igazol:

- Jeles – jó – közepes – elégséges – elégtelen.
- Amennyiben a jelölt nem jelenik meg a vizsgán, automatikusan elégtelen minősítést kap. Távolmaradás csak indokolt esetben lehetséges, az írásbeli kérelmet legkésőbb 24 órával a vizsga időpontja előtt kell leadni a Tanszéken. A vizsgahalasztási kérelmet a Tanszékvezetőnek kell címezni, indokkal és/vagy orvosi igazolással szükséges alátámasztani.
- Az elméleti képzés minden egysége szóbeli vagy írásbeli vizsgával zárul, melynek sikertelensége esetén egy pótvizsgára van lehetőség.

7.2. Nem megfelelő minősítésű beszámolókra vonatkozó szabályozások

- „Nem felelt meg” minősítés esetén az elméleti képzésnél az 5.1 pontban leírt, a gyakorlati képzésnél pedig az 5.2 pontban meghatározott szabályok érvényesek.
- Pótbeszámoló esetén a jelölt a mindenkor megállapított és a tárgyfélév elején nyilvánossá tett pótbeszámoló díjat köteles fizetni.

8. Szakvizsga

- Az akkreditált képzőhelyek az érvényes képzési egység befejezését a leckeönyvben rögzített aláírással igazolják. Az igazoló aláírást a képzőhely az ismeretkörre/készségkörre vonatkozó záróvizsgához kötheti.
- Szakvizsga csak a képzőhelyek által igazolt, befejezett stúdiumok/gyakorlatok birtokában tehető le. Szakvizsgára a nyolc szemeszter lezárása és az utolsó félév igazolt teljesítése után lehet jelentkezni.
- A jelöltnek a szakvizsgára jelentkezés idejéig teljesítenie kell valamely, akkreditált (módszerspecifikus) pszichoterápiás képzőhelyen, kiképző terapeuta által tartott és befejezett, egybefüggő 150 órás sajátélményű tanulás teljesítését.
- A szakdolgozati követelményt, a leadási határidőt, valamint minden szakvizsgával kapcsolatos teendőt és tudnivalót a IV. évben teszi közzé a Tanszék a honlapon (<http://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/oktatas/felnott-es-gyermek-klinikai-es-mentalhigieniai-szakpszichologus-szakkepzes>).

8.1 A szakvizsga rendszere

A szakvizsgára jelentkezés a Nemzeti Vizsgabizottságnál hivatalánál történik, melynek követelményeit, feltételeit és rendszerét a 16/2010. (IV.15.) EüM rendelet tartalmazza.

A szakvizsga gyakorlati és elméleti részből áll (14 §)

8.1.1. Gyakorlati szakvizsga

- A gyakorlati vizsgát vizsgabizottság előtt kell abszolválni.
- A vizsgabizottság tagjai: a Tanszék által akkreditált klinikai szakpszichológus oktató (vizsgáztató) és lehetőség szerint egy külső vizsgáztató.
- A gyakorlati szakvizsgákra a Tanszéken kerül sor.
- A gyakorlati szakvizsga tárgya a szakdolgozat megvédése, valamint a bírálatban, ill. a vizsgán feltett kérdések megválaszolása.

8.1.2. Elméleti szakvizsga

Az elméleti szakvizsga bizottság az ESZTT által delegált (minősített) elnökből, és 2 vizsgabizottsági tagból áll. Az elméleti szakvizsga a szakképzésben foglalt ismeretkörökre vonatkozó tudást ellenőrzi.

Fő tárgykörei: pszichopatológia, fejlődésszemponútú patopszichológia, klinikai pszichodiagnosztika és kutatómódszertan, pszichoterápia, mentálhigiéné, egészségpszichológia és alkalmazott klinikai pszichológia.

A tételsort a három képzőhely egyezteteti, az egész országban azonos. Az aktuális tételsor a honlapon megtalálható.

A szakvizsga eredményét az elméleti és gyakorlati vizsgák eredményének középértéke alkotja. Minősítése három fokozatú: kiválóan megfelelt – megfelelt -nem felelt meg.

A továbbiakban a tanulmányokra, szakvizsgára és azt követő nyilvántartásba vételi teendőkre vonatkozó egyéb tudnivalókat és kötelezettségeket fent hivatkozott rendelet **7. és 8.§-a** tartalmazza.

9. A klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológus diplomára jelenleg építhető speciális szakirányok (ráépített szakvizsgák).

9.1. Az alapszakvizsgát tanúsító szakdiploma birtokában lehet a Semmelweis Egyetem Klinikai Pszichológia Tanszékén szakirányú ráépített képzésekre jelentkezni. Tanulmányi idő 4 félév (két év). A korábbi képzésben teljesített tanegységek egy része beszámításra kerülhet, a tanulmányi idő azonban nem rövidíthető. Részleteket a specializációs tematika tartalmaz.

A klinikai és mentálhigiéniai szakpszichológia alap szakvizsgára ráépíthető további szakvizsgák:

- Addiktológiai klinikai szakpszichológia
- Pszichoterápia

10. Egyéb rendelkezések

A szakképzésnek nem lehet tagja és / vagy kizárható a képzésből az a jelölt, aki olyan tartalmakat jelenít meg önmagáról interneten, honlapon vagy más felületen, melyek a szakma szabályaival és fejlettségi szintjével és/vagy tudományos módszertanával nem egyeztethetők össze, vagy megfelelő végzettség nélkül módszerspecifikus terápiát hirdet.

Budapest, 2018. április 1.